

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 113/06-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť E. H., F., Česká republika, zastúpenej advokátom Mgr. V. L., P., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 135/04-300 z 30. augusta 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. H. o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2005 doručená sťažnosť E. H., F., Česká republika (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 4 Co 135/04-300 z 30. augusta 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania podaným na Okresnom súde Považská Bystrica domáhala určenia absolútnej neplatnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku uzatvorenej medzi JRD M. so sídlom v M. a Československým ovocinárskym a záhradkárskym zväzom, základnou organizáciou v D. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo 16. februára 2004 č. k. 8 C 56/01-213 o jej návrhu rozhodol v jej prospech tak, že určil, že zmluva o dočasnom užívaní pozemku zo 16. mája 1977 je neplatná v časti, týkajúcej sa podielu 5/20-tín z pznk. parc. č. 930 k. ú. D. O odvolaní neúspešných účastníkov konania rozhodol Krajský súd rozsudkom z 30. augusta 2005 č. k. 4 Co 135/04-300 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh sťažovateľky zamietol. V odôvodnení uviedol, že tak urobil z dôvodu iného právneho názoru. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. októbra 2005. Sťažovateľka vyčíta krajskému súdu, že v odvolacom konaní sa nezaoberal jej námietkami, právnou a skutkovou argumentáciou, čím porušil jej základné ľudské právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, v čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

Podľa sťažovateľky odvolací súd okrem vyhodnocovania dôkazov produkovaných v prvostupňovom konaní aj sám vykonal dokazovanie, avšak mnohé dôkazy, ktoré predložil jej právny zástupca, vôbec nevyhodnotil a tie dôkazy, ktoré vyhodnotil, vyhodnotil len formálne, nesprávne a bez súvislostí s ďalšími vykonanými dôkazmi. Ak by bol odvolací súd všetky dôkazy riadne vyhodnotil, tak ako mu to ukladá ustanovenie § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), musel by nevyhnutne dospieť k iným záverom a sťažovateľkinmu návrhu by musel vyhovieť. Nedôsledným prístupom odvolacieho súdu k hodnoteniu dôkazov odvolací súd podľa názoru sťažovateľky porušil jej základné ľudské právo na to, aby jej záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru ako aj právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 36 ods. 1 listiny. Označené základné ľudské práva podľa sťažovateľky odvolací súd porušil aj tým, že ignoroval niektoré ňou predložené dôkazy. Sťažovateľka ďalej uviedla, že v konaní pred odvolacím súdom a aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, podrobne rozviedla skutkovú a právnú

argumentáciu, avšak postup odvolacieho súdu bol formalistický, nezaoberal sa ňou uvádzanou skutkovou a právnou argumentáciou. Rozsudok odvolacieho súdu je preto nepreskúmateľný a rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že jej návrh zamietol, je v extrémnom rozpore s dôkazmi, ktoré mal odporca k dispozícii, ako aj s tými dôkazmi, ktoré dovolací súd sám vykonal. Odvolaciemu súdu vyčítala, že ignoroval obsah predložených listinných dôkazov, pričom toto všetko vo svojich dôsledkoch porušovalo jej základné ľudské právo na spravodlivé súdne konanie a právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

K porušeniu uvedených základných ľudských práv odvolacím súdom podľa názoru sťažovateľky došlo aj preto, lebo odvolací súd nepostupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Porušil najmä svoje povinnosti stanovené v § 132, § 220 ods. 2 OSP a postupoval v rozpore najmä s ustanovením § 3 veta druhá, § 120 ods. 1 veta tretia, § 134, § 157 ods. 2 OSP.

Sťažovateľka proti napadnutému právoplatnému rozsudku podala v zákonnej lehote dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) podľa § 236 a nasl. OSP, keďže tento súd nemôže meritórne rozhodnúť o tom, že v konaní pred odvolacím súdom boli porušené jej základné ľudské práva, domáha sa ich ochrany na ústavnom súde.

Sťažovateľka napokon navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nálezh:

„1. Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 135/04 a rozsudkom č. k. 4 Co 135/04-300 zo dňa 30. 8. 2005 porušil právo sťažovateľky E. H. na to, aby jej záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zaručené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 135/04-300 zo dňa 30. 8. 2005 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Trenčíne.*

3. *Krajský súd v Trenčíne je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu všetkých trov konania a právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu, advokáta Mgr. V. L., do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej a druhej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (...).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 36 ods. 1 listiny postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 135/04-300 z 30. augusta 2005.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Podľa ustanovenia § 238 ods. 1 OSP dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu č. k. 4 Co 135/04-300 z 30. augusta 2005 dovolanie, teda účinný právny prostriedok nápravy. Podľa zistenia ústavného súdu toto dovolanie sťažovateľky bolo zaevidované na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 4 Cdo 269/2005 a doposiaľ nebolo o ňom rozhodnuté. Vzhľadom na to, že občianskoprávna vec, v súvislosti s ktorou malo dôjsť k porušeniu označených základných práv a slobôd, sa nachádza v štádiu dovolacieho konania, najvyšší súd bude povinný skúmať ústavnosť a zákonnosť konania, ktoré predchádzalo podaniu dovolania, a to najmä so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd vrátane označených práv sťažovateľky. Najvyšší súd má podľa Občianskeho súdneho poriadku celý rad účinných procesných nástrojov, ako zabezpečiť nápravu porušenia základných práv a slobôd v predchádzajúcom konaní, ak samozrejme dospeje k záveru, že boli porušené. Z uvedeného dôvodu je to teda v prvom rade dovolací súd, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane základných práv a slobôd, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať. V tomto zmysle je zjavne nesprávne tvrdenie sťažovateľky, že najvyšší súd v dôsledku jej dovolania „nemôže *meritórne rozhodnúť o tom, že v konaní pred odvolacím súdom boli porušené jej základné ľudské práva*“, a preto sa ich ochrany domáhala na ústavnom súde. Skutočnosti, ktoré uviedla sťažovateľka vo svojej sťažnosti, neumožňujú vyvodiť taký záver, že by na základe nich sťažovateľkou namietané porušenie označených základných práv nebolo možné odstrániť pred dovolacím súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2006